

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 11/08-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť L. G., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2007 doručená sťažnosť L. G., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn.

4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006.

Zo sťažnosti a príloh vyplýva, že Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) bola 25. apríla 2002 doručená žaloba o vypratanie nehnuteľnosti A. (ďalej len „žalobkyňa“) smerujúca proti sťažovateľovi. Okresný súd po vykonaní rozsiahleho dokazovania v predmetnej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 C 59/02 z 27. mája 2004, ktorým žalobu žalobkyne zamietol. Právna zástupkyňa sťažovateľa na okresnom súde 13. septembra 2004 zistila, že rozsudok z 27. mája 2004 nadobudol právoplatnosť 30. augusta 2004 a vykonateľnosť 3. septembra 2004.

Sťažovateľ následne okresnému súdu podal „*návrh na výkon rozhodnutia*“. V priebehu exekučného konania bolo sťažovateľovi okresným súdom oznámené, že v uvedenej veci boli podané námietky odôvodnené tým, že žalobkyňa vzala podanú žalobu počas plynutia lehoty na podanie odvolania späť. Právna zástupkyňa sťažovateľa nahliadla do spisu v predmetnej veci pri vyznačovaní doložky právoplatnosti (13. septembra 2004), avšak žiadne odvolanie ani späťvzatie žaloby sťažovateľom z 19. augusta 2004 sa v ňom nenachádzalo. Z tohto dôvodu sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podal následne 9. novembra 2004 sťažnosť adresovanú ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky a 18. januára 2005 okresnému súdu doručil „*prípis, ktorým vyjadril nesúhlas so späťvzatím návrhu*“.

Krajský súd v predmetnej veci rozhodol bez nariadenia pojednávania uznesením sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 bez toho, aby návrh na späťvzatie žaloby doručil sťažovateľovi na vyjadrenie, a taktiež „*bez akéhokolvek bližšieho zisťovania, či sú tu dôvody, pre ktoré odporca (sťažovateľ; pozn.) z vážnych dôvodov so späťvzatím nesúhlasí*“, tak, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 59/02 z 27. mája 2004 „*zrušil po tom, čo späťvzatie návrhu pripustil a konanie zastavil*“. V odôvodnení tohto rozhodnutia krajský súd uviedol, že „*vec prejednal bez odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., keď došiel k záveru, že návrh na začatie konania bolo možné vziať späť a dôvody nesúhlasu*

sťažovateľa so späťvzatím návrhu nepovažoval za vážne, pretože zastavením konania nie je sťažovateľovi odopretá súdna ochrana“.

Keďže k zrušeniu rozhodnutia okresného súdu v tomto prípade došlo podľa § 208 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) krajský súd podľa sťažovateľa nemal možnosť rozhodnúť podľa § 214 ods. 2 OSP, t. j. bez nariadenia pojednávania. Podľa sťažovateľa mu krajský súd svojím postupom v tejto veci odňal možnosť konať pred súdom, čím porušil § 237 ods. 1 písm. f) OSP a taktiež aj jeho základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojich práv na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy. Nerešpektovaním ustanovení Občianskeho súdneho poriadku došlo podľa neho aj k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

K porušeniu označených článkov ústavy podľa sťažovateľa došlo aj tým, že krajský súd *„zjavne nezobral do úvahy dĺžku súdneho konania, stav sťažovateľa spočívajúci v tom, že konaním navrhovateľa (žalobkyne; pozn.) dochádza k opakovaným zásahom nielen do jeho súkromia a do súkromia jeho rodinných príslušníkov, ale aj k zásahom do ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, pričom právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním je garantované v čl. 16 a 19 Ústavy SR a už len s poukazom na predložené listinné dôkazy nielen v konaní o vypratanie, ale i v konaní o vydanie predbežného opatrenia a pri rešpektovaní zásad hospodárnosti a rýchlosti konania by porušovateľ (krajský súd; pozn.) nemohol dôjsť k záveru a rozhodnutiu, ktorým rozsudok súdu zrušil a konanie zastavil“.*

Obdobným spôsobom boli v sťažnosti označené práva sťažovateľa porušené aj postupom najvyššieho súdu, ktorý svojím uznesením sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006 jeho dovolanie odmietol. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí podľa sťažovateľa pochybil, keď rovnako ako krajský súd dospel k záveru, že s ohľadom na skutočnosť, že konanie v tejto veci bolo zastavené, krajský súd podľa § 214 ods. 2 OSP nemusel na jej prejednanie nariadiť pojednávanie.

Krajský súd sa navyše podľa sťažovateľa dopustil porušenia jeho v sťažnosti označených práv aj tým, že vo svojom rozhodnutí uviedol, že „*dôvody nesúhlasu sťažovateľa so späťvzatím návrhu nepovažoval za vážne, pretože zastavením konania mu nie je odopretá súdna ochrana, lebo sa svojho oprávneného nájomu môže domáhať samostatným návrhom bez plynutia lehoty na jeho podanie. Porušovatelia (krajský súd a najvyšší súd; pozn.) však nezohľadnili to, že dôvody sťažovateľa pre nepripustenie späťvzatia návrhu sú naozaj vážne, pretože sťažovateľ by pri podaní návrhu na určenie, či tu právny vzťah je, musel preukazovať naliehavý právny záujem, ktorý je spravidla daný tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo sťažovateľa alebo by sa stalo jeho postavenie neistým. Určovací žalobou by musel sťažovateľ preukazovať naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu, ktorý v súčasnosti môže podložiť len tým, že prenajímateľ (žalobkyňa; pozn.) po viac ako 20 rokoch nájmu bytu, ktorý mu bol pridelený ako služobný byt, vo vzájomnej korešpondencii uvádza, že byt, ktorý sťažovateľ užíva od r. 1982 je nebytový priestor, potom služobný byt, resp. ho nazýva priestorom, ktorý sťažovateľ užíva bez právneho dôvodu“.*

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby rozhodol nasledovne:

„1. Práva sťažovateľa L. G. rozhodnutím porušovateľa v 1. rade Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 329/04 a rozhodnutím porušovateľa v 2. rade Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 237/2005

- *domáhať sa svojho práva, verejne prerokovať vec bez zbytočných prietáhov v jeho prítomnosti vrátane možnosti vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR,*

- *domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy SR (zjavná nesprávnosť, správne malo byť čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy; pozn.),*

- *domáhať sa svojho práva rovnosti účastníkov pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s*

- *čl. 12 ods. 1 Ústavy SR, ktorým je zaručená sloboda a rovnosť v právach*

- čl. 16 a čl. 19 Ústavy SR, podľa ktorých je zaručená nedotknuteľnosť osoby a súkromia zaručené právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, i právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života boli porušené

2. Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo dňa 6. 12. 2006 v spojení s rozhodnutím krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 329/04 zo dňa 29. 04. 2005 a vec vracia na nové konanie.

3. Ústavný súd sťažovateľovi E. G. priznáva náhradu škody vo výške 100.000,- Sk. “

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojich v sťažnosti označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006. K porušeniu uvedených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že mu súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci odňali možnosť konať pred súdom tým, že v predmetnom konaní rozhodli bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, hoci uvedené ustanovenie v danom prípade nemali aplikovať. Podľa sťažovateľa ani závery krajského súdu a najvyššieho súdu uvedené v ich

rozhodnutiach týkajúce sa posúdenia vážnosti dôvodov jeho nesúhlasu so späťvzatím návrhu žalobkyňou neboli správne a konanie v jeho veci bolo tiež postihnuté priet'ahmi.

II.A K namietanému porušeniu základných práv s'ťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia s'ťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom je podanie s'ťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa s'ťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, IV. ÚS 42/06). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Lehota na podanie s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o poslednom účinnom opravnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práva poskytuje, t. j. v danom prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005.

S'ťažnosť s'ťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 13. augusta 2007, teda bez akýchkoľvek pochybností po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Pretože dovolanie s'ťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 bolo odmietnuté ako neprípustné, ústavný súd konštatuje, že dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006 o dovolaní s'ťažovateľa v danej veci nemohlo založiť plynutie lehoty na podanie s'ťažnosti z dôvodu, že podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno preto

považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nie je možné dovolanie považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon na ochranu základných práv a slobôd poskytuje. V takých prípadoch lehota na podanie sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie vo vzťahu k sťažovateľovi odmietnuté, z dôvodu jeho neprípustnosti treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (m. m. I. ÚS 31/05).

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorenú.

II.B K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 4, čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 a čl. 19 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006, v ktorom podľa neho došlo k nesprávnej aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a tým k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia

ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006 dovolanie sťažovateľa odmietol a nepriznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

V rámci odôvodnenia tohto rozhodnutia najvyšší súd správne poukázal na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku účinného do 31. augusta 2005 týkajúce sa prípustnosti dovolania, ktoré v danom prípade aplikoval. Osobitne sa následne v rozhodnutí zamerail na posúdenie otázky opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa ako dovolateľa, podľa ktorého mu v predmetnej veci bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že krajský súd rozhodol bez nariadenia pojednávania. Najvyšší súd vo vzťahu k uvedenej otázke v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku [§ 208 a § 214 ods. 2 písm. b) OSP] a následne uviedol: *„Ak odvolací súd v prejednávanej veci rozhodol nie na pojednávaní, teda v neprítomnosti účastníkov, v jeho postupe nemožno vidieť naplnenie dovolacieho dôvodu (z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti zároveň) podľa ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. Odvolací súd, ktorý svojím uznesením zastavil konanie (potom ako pripustil späťvzatie návrhu a v tejto časti zrušil prvostupňový rozsudok) bez nariadenia pojednávania, urobil tak v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 písm. b) O. s. p., podľa ktorého pojednávanie na odvolacom súde netreba nariaďovať, ak sa konanie zastavuje.*

Pre uvedené závery je použiteľný názor vyslovený v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. I. ÚS 30/97 (uverejnený pod č. 45/97)...

Posudzujúc dovolanie odporcu z týchto rozhodných hľadísk, nedá sa postupu odvolacieho súdu vytykať nesprávnosť predpokladanú v ustanovení § 237 písm. f) O. s. p. Pri svojom rozhodovaní v súvislosti s dispozičným úkonom (späťvzatím návrhu)

navrhovateľom, postupoval odvolací súd - ak nenariadil pojednávanie - v súlade s procesnými zákonnými ustanoveniami. “

S námietkami sťažovateľa, podľa ktorých krajský súd postupoval v predmetnom konaní „*vadne*“, pretože ho nevyzval, aby sa k späťvzatiu návrhu žalobkyne vyjadril, sa najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia vysporiadal nasledovne: „*Kedže odporca v danej veci zaujal písomné stanovisko k späťvzatiu návrhu, a to podaním zo 17. 1. 2005 (č. l. 193,194 spisu), s obsahom ktorého sa odvolací súd oboznámil a na základe vlastnej úvahy ho posúdil, nemožno ani v tejto súvislosti hovoriť o prípadnom vadnom postupe odvolacieho súdu, ktorý by mal za následok odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Na uvedenom stave nemení nič ani okolnosť, že strana odporcu podala svoje stanovisko (dôvody ich nesúhlasu) k späťvzatiu návrhu nie na základe výzvy súdu, ale po jej iniciatívnom nahliadnutí do spisu dňa 9. 11. 2004 (č. l. 192 spisu). “*

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006 ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd skúmal podmienky prípustnosti dovolania a na základe takto ustáleného právneho stavu dospel k záveru, že nie je prípustné. Podľa ústavného súdu v predmetnom prípade najvyšší súd správne posúdil aj možnosť aplikácie § 214 ods. 2 OSP krajským súdom v danom prípade, a taktiež sa vyrovnal aj s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v jeho dovolaní. Len pre samotný nesúhlas sťažovateľa s obsahom odôvodnenia tohto rozhodnutia nemožno dospieť k záveru o jeho arbitrárnosti, resp. zjavnej neodôvodnenosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti, ani z pripojeného napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti svedčiace o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených najvyšším súdom, a teda o porušení sťažovateľových práv označených v jeho sťažnosti.

Na základe uvedeného ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.C K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 329/04 z 29. apríla 2005 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 237/2005 zo 6. decembra 2006

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že k porušeniu jeho práv došlo aj v dôsledku neprimeranej dĺžky predmetného konania. V petite sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie uvedených práv len samotnými rozhodnutiami všeobecných súdov.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy by mohlo dôjsť v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti všeobecných súdov zúčastnených na predmetnom konaní, avšak iba samotnými rozhodnutiami týchto súdov uvedené práva sťažovateľa porušené byť nemohli (mutatis mutandis III. ÚS 143/05).

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 10. januára 2008